

Klasa: 022-03/13-01/19
Urbroj: 50301-09/06-13-6

Zagreb, 21. ožujka 2013.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju kazne zatvora

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst) i članka 129. u vezi sa člankom 151. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju kazne zatvora.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Orsata Miljenića, ministra pravosuđa, Sandru Artuković Kunšt, zamjenicu ministra pravosuđa i Sanju Nolu, pomoćnicu ministra pravosuđa.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA**

Zagreb, ožujak 2013.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA

Članak 1.

U Zakonu o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine, br. 128/99, 55/2000, 59/2000, 129/2000, 59/2001, 67/2001, 11/2002, 190/2003-pročišćeni tekst, 76/2007, 27/2008, 83/2009, 18/2011, 48/2011 i 125/2011) u članku 15. stavku 2. iza druge rečenice dodaje se rečenica: „Pisanu pritužbu u zatvorenom omotu zatvorenik ima pravo podnijeti i sucu izvršenja.“.

Stavak 5. mijenja se i glasi:

„Ukoliko zatvorenik podnese pisanu pritužbu sucu izvršenja, sudac izvršenja na pritužbu će odgovoriti pisanim putem u roku od 30 dana od dana zaprimanja pritužbe.“.

Članak 2.

Članak 19. stavak 5. mijenja se i glasi:

„(5) U Središnjem uredu Uprave za zatvorski sustav ustrojavaju se odgovarajuće ustrojstvene jedinice za organizaciju i nadzor izvršavanja poslova u kaznionicama, zatvorima i drugim ustrojstvenim jedinicama Uprave za zatvorski sustav.“.

Članak 3.

U članku 42. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Sudac izvršenja poduzima radnje i odlučuje o:

- 1) upućivanju na izdržavanje kazne zatvora,
- 2) sudskoj zaštiti prava odlučivanjem o žalbi protiv odluke upravitelja u slučajevima predviđenim ovim Zakonom,
- 3) odobravanju i opozivu prekida izdržavanja kazne zatvora,
- 4) odobravanju uvjetnog otpusta i opozivu odluke o uvjetnom otpustu prije otpuštanja na uvjetni otpust,
- 5) saziva i rukovodi sjednicom vijeća za uvjetne otpuste, čiji je predsjednik,
- 6) opozivu uvjetnog otpusta,
- 7) računanju kazne, ako odgovarajuću odluku nije donio nadležni sud,
- 8) obustavi izvršavanja kazne zatvora zbog zastare, smrti osuđenika ili zatvorenika i izdržane kazne zatvora boravkom u pritvoru ili istražnom zatvoru, ako odgovarajuću odluku nije donio nadležni sud,
- 9) ostalim slučajevima propisanim zakonom.“.

Članak 4.

U članku 43. stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

„(2) Odluke iz članka 42. stavka 2. točaka 6. do 9. ovoga Zakona donosi sudac izvršenja iz stavka 1. ovoga članka, a odluke iz članka 42. stavka 2. točaka 2. do 5. donosi sudac izvršenja nadležan prema mjestu izdržavanja kazne zatvora. Odluke iz članka 42. stavka 2. točke 7. do 9. ovoga Zakona može donijeti i sudac izvršenja nadležan prema mjestu izdržavanja kazne zatvora.

(3) U slučaju promjene mjesta izdržavanja kazne zatvora sudac izvršenja ustupit će spis drugom nadležnom sucu izvršenja, odnosno sucu izvršenja nadležnom za nadzor uvjetno otpuštenog.“.

Članak 5.

U članku 44. stavku 2. druga rečenica mijenja se i glasi:

„Postupak pred sucem izvršenja i vijećem koje odlučuje o uvjetnom otpustu provodi se na temelju odredbi Zakona o kaznenom postupku koje vrijede za skraćeni postupak, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.“.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Stranke u postupku su osuđenik, odnosno zatvorenik, kaznionica odnosno zatvor te državni odvjetnik kad je to propisano ovim Zakonom.“.

U stavku 7. na kraju briše se točka, dodaje zarez i riječi: „osim kada samostalno ili u vijeću odlučuje o uvjetnom otpustu.“.

Članak 6.

U članku 46. stavku 1. prva rečenica mijenja se i glasi:

„Protiv rješenja suca izvršenja u prvom stupnju žalbu mogu podnijeti stranke iz članka 44. stavka 3. ovoga Zakona, opunomoćenik osuđenika, odnosno zatvorenika i član obitelji osuđenika, odnosno zatvorenika iz članka 8. točke 5. ovoga Zakona uz suglasnost osuđenika odnosno zatvorenika, kada su pokrenuli postupak u kojem je donesena odluka koja se pobija žalbom, u roku od tri dana od dostave rješenja.“.

Članak 7.

Članak 157. i naslov iznad njega mijenjaju se i glase:

„NADLEŽNOST ZA ODLUČIVANJE O UVJETNOM OTPUSTU

Članak 157.

(1) Za odlučivanje o uvjetnom otpustu nadležan je županijski sud na čijem području se nalazi zatvor ili kaznionica. Sud o uvjetnom otpustu odlučuje rješenjem nakon održane sjednice vijeća sastavljenog od tri suca toga suda. Predsjednik vijeća je sudac izvršenja tog suda te rukovodi sjednicom vijeća.

(2) Sudac izvršenja županijskog suda mjesno nadležnog prema stavku 1. ovog članka može zatvorenika uvjetno otpustiti, na njegov prijedlog, ako je preostali dio neizdržane kazne do tri mjeseca.“.

Članak 8.

Članak 158. i naslov iznad njega mijenjaju se i glase:

„POKRETANJE POSTUPKA PRIJEDLOGOM

Članak 158.

(1) Postupak uvjetnog otpusta pokreće se prijedlogom za uvjetni otpust. Prijedlog mogu podnijeti zatvorenik, njegov opunomoćenik, osobe iz članka 8. točke 4. ovog Zakona uz pristanak zatvorenika i državni odvjetnik.

(2) Prijedlog se podnosi sucu izvršenja županijskog suda nadležnog u smislu članka 157. stavka 1. ovoga Zakona. Ako sudac izvršenja ne odbaci prijedlog kao nedopušten u smislu članka 158.b ovoga Zakona, zakazat će sjednicu vijeća za uvjetni otpust najkasnije u roku od mjesec dana od dana zaprimanja prijedloga.

(3) Ako je prijedlog iz stavka 1. ovog članka odbijen, novi prijedlog može biti podnesen protekom jedne godine od pravomoćnosti odluke vijeća, neovisno o neizdržanom dijelu kazne, osim ako su se pojavile nove okolnosti koje opravdavaju podnošenje novog prijedloga. Odbijeni prijedlog nije zapreka za odlučivanje o uvjetnom otpustu po članku 158.a ovoga Zakona.“.

Članak 9.

Iza članka 158. dodaju se naslov i članci 158.a i 158.b koji glase:

„POKRETANJE POSTUPKA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI

Članak 158.a

(1) Prijedlog za uvjetni otpust s izvješćem o tijeku izdržavanja kazne s mišljenjem, upravitelj zatvora ili kaznonice u kojoj zatvorenik izdržava kaznu dostavit će sucu izvršenja iz članka 157. stavka 2. ovog Zakona, mjesec dana prije izdržane tri četvrtine kazne na koju je zatvorenik osuđen. Ako je, po prijemu u zatvor ili kaznonicu radi izdržavanja kazne, preostali dio kazne kraći od jedne četvrtine, prijedlog za uvjetni otpust bit će podnesen odmah.

(2) U slučaju da je izrečena sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti postigla svrhu (članak 68. stavak 7. i članak 69. stavka 7. Kaznenog zakona) ili se više ne može provoditi, sudac izvršenja će uputiti osuđenika na izdržavanje ostatka kazne ili će zakazati sjednicu vijeća za odlučivanje o uvjetnom otpustu, ako je preostali dio kazne kraći od polovine izrečene kazne.

Članak 158.b

Sudac izvršenja odbacit će prijedlog za uvjetni otpust ako:

- 1) je prijedlog podnijela neovlaštena osoba,
- 2) je prijedlog podnesen prije roka iz članka 158. stavka 3. ovog Zakona,
- 3) je predlagatelj odustao od podnesenog prijedloga,
- 4) je zatvorenik povukao pristanak,
- 5) osuđenik ima više kazni koje nisu objedinjene.“.

Članak 10.

Članak 159. mijenja se i glasi:

„Članak 159.

(1) Nakon što zaprimi prijedlog, sudac izvršenja će, prije održavanja sjednice vijeća za uvjetne otpuste, pribaviti izvješće s mišljenjem zatvora ili kaznionice u kojem zatvorenik izdržava kaznu, izvješće probacijskog ureda, a po potrebi mišljenje centra za socijalnu skrb.

(2) O sjednici vijeća za uvjetne otpuste obavještava se državni odvjetnik koji je podnio prijedlog, a ako je prijedlog podnio zatvorenik, državni odvjetnik mjesno nadležan postupati pred sudom koji odlučuje o uvjetnom otpustu te opunomoćenik zatvorenika ako ga je izabrao. Uz obavijest državnom odvjetniku dostavit će se i prijedlog zatvorenika. Na sjednicu se poziva zatvorenik. Prisutnost zatvorenika na sjednici vijeća može biti osigurana i putem zatvorenog tehničkog uređaja za vezu na daljinu (audio – video konferencija). Kada vijeće ocijeni da je to potrebno, na sjednicu će pozvati nadležnog službenika zatvora ili kaznionice u kojoj zatvorenik izdržava kaznu, nadležnog službenika probacijskog ureda, a po potrebi i druge osobe.

(3) Na sjednici vijeća za uvjetne otpuste predsjednik vijeća će izvijestiti vijeće o sadržaju pribavljene dokumentacije, saslušati zatvorenika, nakon čega će vijeće donijeti odluku o prijedlogu za uvjetni otpust. Rješenjem o uvjetnom otpustu sud može, uz pisani pristanak zatvorenika, odrediti provođenje elektronskog nadzora za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta. Ministar nadležan za poslove pravosuđa propisat će pravilnikom vrstu, tehničke standarde i način provođenja elektronskog nadzora.

(4) Kada sudac izvršenja odlučuje o uvjetnom otpustu (članak 157. stavak 2. ovog Zakona), postupit će u smislu stavka 1. ovog članka.“

Članak 11.

Iza članka 159. dodaju se naslovi iznad članaka i članci 159.a, 159.b, 159.c i 159.d koji glase:

„RAZLOZI ZA ODBIJANJE PRIJEDLOGA

Članak 159.a

Sud će rješenjem odbiti prijedlog za uvjetni otpust podnesen po službenoj dužnosti u smislu članka 158.a ovog Zakona, ako:

- 1) zatvorenik ne pristane na uvjetni otpust,
- 2) obzirom na pribavljena mišljenja sud ocijeni da bi za postizanje svrhe kažnjavanja bilo nužno nastaviti s izdržavanjem kazne,
- 3) je zatvorenik stegovno kažnjavan za teži stegovni prijestup u posljednjih godinu dana,
- 4) je protiv zatvorenika u tijeku kazneni postupak,
- 5) izrečena sigurnosna mjera nije postigla svrhu zbog koje je izrečena,
- 6) zatvorenik treba izdržati više kazni zatvora,
- 7) postoje drugi razlozi koje sud ocijeni opravdanim u smislu članka 59. stavka 2. Kaznenog zakona.

ŽALBA

Članak 159.b

- (1) Protiv rješenja vijeća, kojim je odlučeno da zatvorenik bude uvjetno otpušten, žalbu može podnijeti državni odvjetnik koji je mjesno nadležan postupati pred sudom koji je donio odluku.
- (2) Protiv rješenja kojim je prijedlog za uvjetni otpust odbijen, žalbu mogu podnijeti zatvorenik i državni odvjetnik koji je podnio prijedlog za uvjetni otpust.
- (3) Žalba se podnosi sudu koji je donio rješenje u roku od tri dana od dana dostave rješenja, a o njoj odlučuje viši sud.

DOSTAVA PRAVOMOĆNOG RJEŠENJA O UVJETNOM OTPUSTU

Članak 159.c

- (1) Pravomoćno rješenje o uvjetnom otpustu dostavlja se zatvoreniku, zatvoru ili kaznionici, sudu upućivanja, sudu koji je donio presudu prvog stupnja, centru za socijalnu skrb prema mjestu u koje se otpušta, policijskoj upravi nadležnoj prema mjestu u koje se otpušta, državnom odvjetniku koji je podnio prijedlog, državnom odvjetniku koji je bio obaviješten o sjednici vijeća kada je prijedlog podnio zatvorenik, sucu izvršenja te, ako je izrečena posebna obveza ili zaštitni nadzor, i probacijskom uredu nadležnima prema mjestu u koje se otpušta, tijelu koje provodi elektronski nadzor ako je takav nadzor određen rješenjem o uvjetnom otpustu te tijelu nadležnom za vođenje kaznene evidencije. Pravomoćno rješenje kojim je uvjetni otpust odbijen dostavlja se zatvoreniku, osobama koje su ponijele prijedlog, kaznionici odnosno zatvoru i državnom odvjetniku koji je bio obaviješten o sjednici vijeća kada je prijedlog podnio zatvorenik.
- (2) Pravomoćno rješenje o uvjetnom otpustu zatvorenika stranog državljanina koji nema prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj dostavlja se osobama navedenim u stavku 1. ovoga članka te policijskoj upravi prema sjedištu zatvora ili kaznionice i diplomatskom, odnosno konzularnom predstavništvu države čiji je državljanin.

PROVEDBA UVJETNOG OTPUSTA

Članak 159.d

- (1) Sudac izvršenja će nalogom odrediti datum otpuštanja zatvorenika na uvjetni otpust u roku od tri dana od pravomoćnosti rješenja protiv kojeg nije podnesena žalba odnosno od zaprimanja drugostupanjskog rješenja. Zatvorenik mora biti otpušten najkasnije u roku od tri dana od donošenja naloga suca izvršenja.
- (2) Ako zatvorenik kojem je odobren uvjetni otpust, prije uvjetnog otpuštanja počini teži stegovni prijestup, sudac izvršenja može opozvati odluku o uvjetnom otpustu. Žalba protiv ovog rješenja ne odgađa njegovo izvršenje.“

Članak 12.

Članak 160. briše se.

Članak 13.

Članak 161. i naslov iznad njega mijenjaju se i glase:

„PROVJERAVANJE UVJETNO OTPUŠTENOG OSUĐENIKA

Članak 161.

(1) Sudac izvršenja nadležan prema mjestu u koje je osuđenik uvjetno otpušten pribavlja obavijesti od probacijskog ureda i centra za socijalnu skrb te samog osuđenika o izvršavanju posebnih obveza odnosno zaštitnog nadzora određenih rješenjem o uvjetnom otpustu i osuđenikovoju integraciji u zajednicu.

(2) Uvjetno otpušteni osuđenik može promijeniti mjesto prebivališta, odnosno boravišta određeno u rješenju o uvjetnom otpustu samo uz suglasnost suca izvršenja.“

Članak 14.

Članak 162. i naslov iznad njega mijenjaju se i glase:

„OPOZIV UVJETNOG OTPUSTA

Članak 162.

(1) Uvjetni otpust rješenjem može opozvati sudac izvršenja nadležan prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika ako osuđenik bude pravomoćno proglašen krivim za počinjeni prekršaj za koji mu je izrečena kazna zatvora te iz razloga propisanih u članku 61. stavku 3. Kaznenog zakona.

(2) Rješenje o opozivu uvjetnog otpusta iz razloga navedenih u stavku 1. ovoga članka sudac izvršenja dostavit će zatvoreniku i tijelima iz članka 159.c stavaka 1. i 2. ovoga Zakona radi njegova izvršavanja.

(3) O žalbi na rješenje o opozivu uvjetnog otpusta odlučuje izvanraspravno vijeće suda nadležnog prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja. Pravomoćno rješenje o opozivu dostavlja se zatvoreniku i tijelima iz članka 159.c stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

(4) Osuđenik kome je uvjetni otpust opozvan upućuje se na izdržavanje cijelog uvjetovanog dijela kazne u zatvor prema mjestu njegova prebivališta, odnosno boravišta.“

Članak 15.

Članak 163. mijenja se i glasi:

„Izvršavanje i nadzor posebnih obveza i zaštitnog nadzora određenih rješenjem o uvjetnom otpustu, pripremu za prihvat poslije uvjetnog otpusta te sam nadzor uvjetno otpuštenog osuđenika provodi se u skladu s posebnim zakonom.“

Članak 16.

U članku 164. stavku 4. riječi: „ured za probaciju“ zamjenjuju se riječima: „ustrojstvenu jedinicu Ministarstva pravosuđa nadležnu za podršku žrtvama i svjedocima“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

Na kazne koje su izrečene ili se izvršavaju sukladno odredbama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. 110/97, 27/98, 50/2000, 129/2000, 51/2001, 111/2003, 190/2003, 105/2004, 84/2005, 71/2006, 110/2007, 152/2008 i 57/2011) primjenjuju se odredbe o uvjetnom otpustu iz Zakona o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine, br. 128/99, 55/2000, 59/2000, 129/2000, 59/2001, 67/2001, 11/2002, 190/2003, 76/2007, 27/2008, 83/2009, 18/2011, 48/2011 i 125/2011).

Članak 18.

Pravilnik iz članka 10. ovoga Zakona nadležni ministar donijet će u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 19.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE NJIME UREĐUJU

Zakon o izvršavanju kazne zatvora donesen je 1999. godine (Narodne novine, broj 128/99). Nakon donošenja, do danas, mijenjan je i dopunjavao 11 puta (Narodne novine, br. 55/2000, 59/2000, 129/2000, 59/2001, 67/2001, 11/2002, 190/2003, 76/2007, 27/2008, 83/2009, 18/2011, 48/2011 i 125/2011, u daljnjem tekstu: Zakon).

Tijekom navedenog razdoblja izmijenjeni su, odnosno doneseni novi propisi koji uređuju ustrojstvo tijela državne uprave (Zakon o sustavu državne uprave, Zakon o ustroju i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave, Uredba o načelima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave) što zahtijeva izmjenu članka 19. stavka 5. Zakona proširenim načinom propisivanja ustrojstvenih jedinica u Središnjem uredu Uprave za zatvorski sustav radi uspostave odgovarajućih rukovodećih razina funkcioniranja u skladu s opsegom i složenošću poslova Središnjeg ureda. Naime, članak 18. Zakona o izvršavanju kazne zatvora propisuje da nadzor nad radom kaznionica i zatvora koje su ustrojstvene jedinice Uprave za zatvorski sustav obavlja Središnji ured, pri čemu su u stavcima 3. i 4. propisana ovlaštenja službenih osoba prilikom obavljanja upravnog, odnosno inspeksijskog nadzora. Obavljanje navedenih nadzornih poslova zahtijeva posebna, sasvim specifična znanja i vještine koji su po kombinatorici visoke razine poznavanja međunarodnog i nacionalnog prava, penologije, kriminologije, kriminalistike, socijalnog rada, osnova medicine s posebnim naglaskom na psihijatriju, komunikacijskih vještina, stranih jezika, poznavanja rada na računalnim programima i drugih karakteristična za zatvorske sustave država članica Europske unije.

Nadalje, Zakon sadrži odredbe o uvjetnom otpustu zatvorenika s izdržavanja kazne zatvora, u kojim odredbama je razrađen postupak odobravanja i opoziva uvjetnog otpusta prema Kaznenom zakonu (Narodne novine, br. 110/97, 27/98, 50/2000, 129/2000, 51/2001, 111/2003, 190/2003, 105/2004, 84/2005, 71/2006, 110/2007, 152/2008 i 57/2011, u daljnjem tekstu: KZ/97). Naime, prema članku 55. KZ/97 osoba koja je osuđena na kaznu zatvora može se otpustiti s izdržavanja kazne nakon što je protekla najmanje jedna polovina vremena izdržane kazne, a iznimno i nakon jedne trećine vremena izdržane kazne na koje je osuđena, a pod uvjetima koji su određeni u Zakonu o izvršavanju kazne zatvora. Nadalje, različito KZ/97 postavlja uvjete za otpuštanje s izdržavanja kazne osobe osuđene na kaznu dugotrajnog zatvora. Sukladno tome, osoba koja je osuđena na kaznu dugotrajnog zatvora može se otpustiti s izdržavanja kazne nakon što je proteklo dvije trećine vremena izdržane kazne, a iznimno i nakon jedne polovine vremena izdržane kazne na koje je osuđena, a pod uvjetima koji su određeni u Zakonu o izvršavanju kazne zatvora. Zakon o izvršavanju kazne zatvora propisuje da se postupak pokreće molbom zatvorenika ili prijedlogom upravitelja i državnog odvjetnika koji je postupao u prvostupanjskom kaznenom postupku. O molbi, odnosno prijedlogu za uvjetni otpust odlučuje Povjerenstvo koje se sastoji od predsjednika i četiri člana. Povjerenstvo imenuje ministar nadležan za poslove pravosuđa, a čine ga dva člana iz reda sudaca koje predlaže predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske od kojih je jedan predsjednik Povjerenstva, jednog člana iz Državnog odvjetništva Republike Hrvatske kojeg predlaže Glavni državni odvjetnik, suca izvršenja prema mjestu izvršavanja kazne zatvora, te jednog člana iz Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav. Također, sukladno važećem zakonodavstvu, uvjetni otpust mogao je, pod određenim uvjetima, odobriti i upravitelj zatvora odnosno kaznionice (tzv. mali uvjetni otpust). Sukladno KZ/97 sud će opozvati uvjetni otpust

ako osuđenik dok je na uvjetnom otpustu počini jedno ili više kaznenih djela za koja mu je izrečena kazna zatvora od šest mjeseci. Zakon o izvršavanju kazne zatvora kao nadležno sudbeno tijelo za opoziv uvjetnog otpust odredio je suca izvršenja nadležnog prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika. Slijedom navedenog, *de lege lata* uvjetni otpust odobrava mješovito Povjerenstvo, nadzire ga i opoziva sudac izvršenja.

Novi Kazneni zakon (Narodne novine, br. 125/2011 i 144/2012, u daljnjem tekstu: KZ/11) uveo je velike novine u institut uvjetnog otpusta. Prije svega, KZ/11 detaljnije uređuje uvjetni otpust te je taj institut razrađen u tri odredbe: u članku 59. propisane su pretpostavke za njegovo određivanje, u članku 60. vrijeme provjeravanja i obveze za vrijeme provjeravanja, a u članku 61. opoziv uvjetnog otpusta.

U članku 59. KZ/11 važna je novost da o uvjetnom otpustu uvijek odlučuje sud, a ne kao dosada posebno Povjerenstvo, budući se ovdje na neki način radi o promjeni prvobitne sudske odluke. Više nije moguće iznimno otpustiti osobu nakon 1/3 izdržane kazne – takvu mogućnost ne predviđa ni jedan europski zakon, a ovo puštanje je i kod nas bilo vezano uz bolest osuđenika – gdje bi puštanje na uvjetni otpust, ako to nalaže bolest, trebalo biti moguće bez obzira na to koliko je osoba provela vremena na izdržavanju kazne zatvora. Ukinuta je i postojeća razlika u minimumu izdržane kazne kao pretpostavke za odobravanje uvjetnog otpusta ovisno o tome radi li se o kazni zatvora i kazni dugotrajnog zatvora jer takav režim dovodio u izuzetno nepovoljan položaj osobe osuđene na dugotrajnu kaznu zatvora. Novina je da se uvjetni otpust može odrediti samo ako je osoba izdržala najmanje jednu polovinu kazne na koju je osuđena, ali uvjet je da je provela u zatvoru minimalno tri mjeseca. Po uzoru na neka strana zakonodavstva, uvedeno je da se osobu može pustiti na uvjetni otpust samo uz njezin pristanak. Osuđeniku se mora prepustiti odluka želi li ostati do kraja u zatvoru ili izaći na uvjetni otpust i podvrgnuti se posebnim obvezama.

Nadalje, KZ/11 u članku 62. propisuje obveze uvjetno otpuštenog osuđenika, koje su sada propisane u Zakonu o izvršenju kazne zatvora (članak 160.).

Za razliku od teksta članka 55. stavka 3. KZ/97 u kojem nije pobliže propisan opoziv uvjetnog otpusta, a što je imalo za posljedicu da u praksi opoziva gotovo i nije bilo, KZ/11 opoziv uređuje potanko. Razlikuje se opoziv zbog novog kaznenog djela, kada o njemu odlučuje sud koji sudi za to djelo i opoziv zbog neispunjenja posebnih obveza, kada o njemu odlučuje sudac izvršenja.

Obzirom na opisane promjene uvedene u institut uvjetnog otpusta sukladno KZ/11, bilo je potrebno izmijeniti Zakon o izvršavanju kazne zatvora.

Tako je ovim Konačnim prijedlogom zakona propisano da se postupak za odlučivanje o uvjetnom otpustu pokreće uvijek prijedlogom (zatvorenika, opunomoćenika zatvorenika, člana obitelji zatvorenika i državnog odvjetnika) ili po službenoj dužnosti (prijedlog upravitelja zatvora ili kaznonice). O uvjetnom otpustu odlučuje rješenjem županijski sud na čijem području zatvorenik izdržava kaznu, u vijeću sastavljenom od tri suca, pri čemu je sudac izvršenja predsjednik vijeća ili sudac izvršenja (zamjena za dosadašnji tzv. mali uvjetni otpust). Nadalje, regulirano je pravo žalbe na rješenje o uvjetnom otpuštanju, kao i dostava pravomoćnog rješenja. Obzirom ovaj Konačni prijedlog zakona polazi od pretpostavke da će sud u pravilu odobravati uvjetni otpust pokrenut prijedlogom po službenoj dužnosti trebalo je regulirati suspenzivne uvjete kod odlučivanja o uvjetnom otpustu. Uvjeti koji su navedeni u Konačnim prijedlogu zakona nisu numerus clausus. Nadalje, Konačni prijedlog zakona je

regulirao postupak provedbe uvjetnog otpusta, provjeravanja i opoziva istog. Također, u ovom Konačnom prijedlogu zakona riješeno je pitanje nadležnosti, djelokruga rada i ostala pitanja važna za ovlasti suca izvršenja.

Obzirom ovaj Konačni prijedlog zakona predstavlja sadržajno usklađivanje instituta uvjetnog otpusta sa odredbama KZ/11 i za njegovu stupanje na snagu i primjenu relevantne su odredbe samog KZ/11. Naime, KZ/11 svojim prijelaznim i završnim odredbama propisuje primjenu odredaba uvjetnog otpusta na način da se na izrečene kazne i one koje se izvršavaju po KZ/97 primjenjuju odredbe tog Zakona o uvjetnom otpustu, dok će se na kazne izrečene sukladno KZ/11 primjenjivati odredbe o uvjetnom otpustu KZ/11 i ovog Zakona.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Članak 1.

Članak 15. odnosi se na pisane pritužbe zatvorenika koje isti upućuju sucu izvršenja. Zbog velikog broja pritužbi koje suci izvršenja primaju, a koje se ne odnose na nezakonito prikraćivanje ili ograničavanje prava zatvorenika zbog kojih je potrebno osigurati sudsku zaštitu, izmijenjen je stavak 5. kojim se propisuje da na pritužbe sudac mora odgovoriti pisanim putem u roku od 30 dana. I nadalje je člankom 17. regulirana sudska zaštita u slučaju nezakonitog prikraćivanja ili ograničavanja prava zatvorenika.

Članak 2.

Članak 19. stavak 5. na širi način propisuje unutarnje ustrojstvene jedinice u Središnjem uredu

Uprave za zatvorski sustav čime se omogućava uspostava odgovarajućih rukovodećih razina funkcioniranja nužnih za obavljanje poslova ovlaštenih službenih osoba Središnjeg ureda u odnosu na upravni i inspekcijski nadzor nad radom kaznionica, zatvora i drugih ustrojstvenih jedinica Uprave za zatvorski sustav što je propisano člankom 18. stavcima 3. i 4.

Članak 3.

Članak 42. govori o stvarnoj nadležnosti i djelokrugu rada suca izvršenja. Sukladno novom uređenju uvjetnog otpusta, kojeg propisuje KZ/11, izmijenjena je ova odredba na način da su u stavku 2. dodane točke 4. i 5. kojima je propisana nadležnost suca izvršenja u postupku odlučivanja o uvjetnom otpustu i opozivu rješenja o uvjetnom otpustu kada je doneseno pozitivno rješenje, a osuđenik nije još pušten na uvjetni otpust. Nadalje, točka 6. regulira situaciju u kojoj sudac izvršenja opoziva uvjetni otpust, nakon što je osuđenik već pušten sa izdržavanja kazne zatvora, pa se ostvare uvjeti za opoziv uvjetnog otpusta. Također, točka 7. iz važećeg teksta Zakona je brisana, obzirom je pomoć poslije otpusta, temeljem Zakona o probaciji, u nadležnosti probacijske službe, a ne više suca izvršenja.

Članak 4.

Odredbom članka 43. se određuje mjesna nadležnost suca izvršenja. Odredba je izmijenjena sukladno izmjenama u članku 42. stavku 2.

Članak 5.

U članku 44. st. 2. precizirano je da se na postupak i odlučivanje suca izvršenja primjenjuju odredbe Zakona o kaznenom postupku za skraćeni postupak, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano. Nadalje, stavak 3. je izmijenjen sukladno tome tko može biti stranka u postupku

dok je u stavak 7. bilo nužno dodati da se ročište u slučaju odlučivanja o uvjetnom otpustu ne održava u kaznionici odnosno zatvoru jer se zbog judicijalizacije uvjetnog otpusta o istom uvijek odlučuje pred sudom.

Članak 6.

U članku 46. ograničeno je pravo na žalbu člana obitelji zatvorenika, ne samo pristankom zatvorenika, već i činjenicom da li su inicirali sam postupak pred sucem izvršenja.

Članak 7.

Članak 157. je početna odredba Glave XXIV Zakona koja se odnosi na uvjetni otpust te regulira nadležnost za odlučivanje o uvjetnom otpustu. Sukladno navedenom, u stavku 1. predmetne odredbe propisana je mjesna nadležnost sudskog vijeća i suca izvršenja koji su nadležni odlučivati o uvjetnom otpustu, akt kojim odlučuju o istom te sastav sudskog vijeća. Nadalje, stavak 2. je, na neki način, zamjena za tzv. mali uvjetni otpust koji postoji prema važećem Zakonu o izdržavanju kazne zatvora. Naime, institut tzv. malog uvjetnog otpusta, tj. otpusta kojeg je odobravao upravitelj zatvora ili kaznionice, nije moguće zadržati prema novom sustavu uvjetnog otpusta postavljenom KZ/11 prema kojem o uvjetnom otpustu uvijek odlučuje sud. Iz navedenog razloga propisana je mogućnost da zatvorenik sam podnese prijedlog za uvjetni otpust ako je dio neizdržane kazne neznatan odnosno, kako kaže odredba, do tri mjeseca (veći dio kazne je konzumiran pritvorom ili istražnim zatvorom). U ovom slučaju uvjetni otpust odobrava sudac izvršenja, a ne vijeće dok o žalbi na odluku suca izvršenja odlučuje vijeće županijskog suda (članak 46. stavak 2. ovoga Zakona).

Članak 8.

Sukladno terminologiji KZ/11, postupak za uvjetni otpust se pokreće isključivo prijedlogom. Člankom 158. propisano je tko su ovlaštene podnositelji prijedloga te kome se prijedlog podnosi. Što se tiče sudjelovanja državnog odvjetnika u postupku odlučivanja o uvjetnom otpustu, ovaj Zakon ne ulazi u pitanja stvarne i mjesne nadležnosti državnog odvjetnika, već će se vezano uz to pitanje primjenjivati opći propisi koji reguliraju tu materiju (npr. Zakon o državnom odvjetništvu). Stavkom 2. propisan je i rok za zakazivanje sjednice vijeća koje odlučuje o uvjetnom otpustu, ukoliko prijedlog ne bude odbačen kao nedopušten iz kojeg od razloga navedenih u članku 158.b. Stavak 3. regulira situacije kada podneseni prijedlog bude odbijen tj. kada uvjetni otpust ne bude odobren jer je sud ocijenio da nisu ispunjeni uvjeti za uvjetno otpuštanje. KZ/11 u članku 59. stavku 2. pobliže određuje materijalne pretpostavke uvjetnog otpusta tj. propisano je da će sud prilikom odlučivanja o prijedlogu cijeniti ličnost osuđenika, njegov prijašnji život i osuđivanost, je li protiv njega u tijeku drugi kazneni postupak, odnos prema počinjenom kaznenom djelu i žrtvi, ponašanje tijekom izdržavanja kazne zatvora, uspješnost primjene programa izvršavanja kazne zatvora, je li došlo do promjene njegova ponašanja nakon počinjenog kaznenog djela ili se očekuje da će do tih promjena doći primjenom mjera nadzora za vrijeme uvjetnog otpusta te životne okolnosti i spremnost za uključivanje u život na slobodi. Ukoliko prijedlog bude odbijen, novi ne može biti podnesen u prije isteka roka od godine dana od pravomoćnosti odluke vijeća. Ova odredba je nužna kako zatvorenici ne bi obijesno podnosili prijedloge i time iskorištavali institut uvjetnog otpusta. No, u stavku 3. ovog članka naglašeno je da prijedlog može biti ponovno podnesen i prije isteka roka od godine dana, ali se mora raditi o novim okolnostima koje opravdavaju podnošenje novog prijedloga za uvjetni otpust. Nove okolnosti bi, primjerice bile sporazumijevanja zatvorenika s državnim odvjetnikom u postupku za neko drugo kazneno djelo (ne ono za koje izdržava kaznu), osnivanje obitelji, ali i svaka druga okolnost iz koje se vidi da bi podnošenje prijedloga prije isteka godinu dana imalo smisla. Nadalje, u odredbi stavka 3. precizirano je da činjenica da još nije protekao rok od godine

dana od donošenja odluke po prijedlogu zatvorenika nije zapreka za odlučivanje o uvjetnom otpustu po službenoj dužnosti iz članka 158.a ovoga Zakona.

Članak 9.

Odredba članka 158.a regulira pokretanje postupka po službenoj dužnosti. I u ovom slučaju postupak se pokreće prijedlogom, što je u skladu s terminologijom KZ/11. Postupak se pokreće prijedlogom upravitelja zatvora ili kaznionice u kojoj zatvorenik izdržava kaznu, mjesec dana prije izdržane tri četvrtine kazne na koju je zatvorenik osuđen. Prijedlog se podnosi sucu izvršenja mjesno nadležnom prema mjestu gdje se nalazi zatvor ili kaznionica u kojoj zatvorenik izdržava kaznu. Ako je osuđeniku preostali dio kazne kraći od jedne četvrtine prijedlog će se podnijeti odmah po prijemu u zatvor ili kaznionicu radi izdržavanja kazne. Ovime je regulirana situacija koja se može dogoditi kad je veći dio kazne na koju je osuđen osuđenik izdržao u pritvoru ili istražnom zatvoru. Stavak 2. je nastao kao posljedica članka 68. stavka 7. KZ/11 i članka 69. stavka 7. KZ/11 (sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti). Naime, spomenute odredbe KZ/11 propisuju mogućnost puštanja osuđenika na uvjetni otpust, nakon postignute svrhe sigurnosnih mjera, ako je vrijeme provedeno na liječenju kraće od trajanja izrečene kazne. To, sukladno obrazloženju KZ/11, znači da prilikom odlučivanja o uvjetnom otpustu sud nije vezan pretpostavkama iz članka 59. KZ/11. Naime, u ovim slučajevima uvjetni otpust je moguće izreći i ako osoba nije izdržala pola od izrečene kazne zatvora. Sukladno navedenom, ovu materiju trebalo je propisati i ovim Zakonom te je stavkom 2. propisano ograničenje na način da preostali dio kazne mora biti kraći od polovine kazne (npr. uz dugotrajni zatvor (od 21 do 40 godina) izrečena sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti postigla svrhu nakon 8 godina, zatvorenik ne ide odmah na uvjetni otpust nego tek nakon polovine izdržane kazne bez obzira kada je sigurnosna mjera postigla svrhu).

Odredba članka 158.b propisuje razloge zbog kojih će sudac izvršenja odbaciti prijedlog za uvjetni otpust kao nedopušteni.

Članak 10.

Odredba članka 159. predstavlja u velikom dijelu usklađenje instituta uvjetnog otpusta sa postavkama istog iz KZ/11, koji je judicijalizirao uvjetni otpust. Reguliran je, prvenstveno, postupak odlučivanja o uvjetnom otpustu, kada o istom odlučuje vijeće. Radi se o vijeću sastavljenom od tri suca županijskog suda mjesno nadležnog na području na kojem se nalazi zatvor ili kaznionica. Nadalje, propisana je obveza suca izvršenja, kao predsjednika vijeća za uvjetni otpust, u smislu pribavljanja dokumentacije potrebne za donošenje odluke u vijeću. Sukladno stavku 2. sjednica vijeća ne može se održati bez nazočnosti zatvorenika, a njegova nazočnost može se osigurati i putem audio – video konferencije, kada i gdje za to budu ispunjeni tehnički uvjeti. Sjednici mogu prisustvovati državni odvjetnik i opunomoćenik, koji se uvijek obavještavaju o održavanju sjednice. Također, vijeće može odlučiti, od slučaja do slučaja, da li je potrebno sudjelovanje nekih drugih osoba (npr. službenik zatvora ili kaznionice, probacijski službenik i sl.). Ukoliko vijeće odluči da je za donošenje odluke važna prisutnost navedenih osoba, njihovo odazivanje sjednici vijeća je obvezno. Stavak 3. propisuje na temelju čega, uz materijalne uvjete iz članka 59. stavka 2. KZ/11, vijeće donosi svoju odluku. Obvezno je saslušanje zatvorenika, prije donošenja odluke vijeća. Nadalje, istim stavkom određena je mogućnost određivanja elektronskog nadzora, uz pristanak zatvorenika koji se uvjetno otpušta. Naravno, za ovu mogućnost potrebno je da su ispunjeni tehnički uvjeti za primjenu elektroničkog nadzora. Obzirom uvjeti još uvijek nisu ispunjeni, ova je odredba stavljena kao mogućnost za buduće određivanje uvjetnog otpusta. Naposljetku, stavak 4. je upućujuća norma koja regulira postupanje suca izvršenja kada on samostalno odlučuje o uvjetnom otpustu.

Članak 11.

Člankom 159.a propisani su razlozi za odbijanje prijedloga za uvjetni otpust pokrenutom po službenoj dužnosti. Razlozi koji su navedeni u odredbi nisu numerus clausus.

Člankom 159.b propisani su titulari za podnošenje žalbe. Stavkom 1. određen je državni odvjetnik kao isključivi podnositelj žalbe ako je uvjetni otpust odobren. On je jedini koji može imati interes da se pozitivna odluka o uvjetnom otpustu izmijeni. Stavkom 2. propisana je situacija kada je prijedlog za uvjetni otpust odbijen, u kojem slučaju, uz državnog odvjetnika, interes za izmjenu negativne odluke ima i zatvorenik.

U stavku 3. propisano je kome se žalba podnosi, u kojem roku i tko o istoj odlučuje. Do 1. siječnja 2015. godine to će biti Vrhovni sud Republike Hrvatske, a nakon tog datuma, obzirom tako propisuje Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 152/2008, 76/2009 i 80/2011) u svojim prijelaznim i završnim odredbama, to će biti Visoki kazneni sud.

Odredba članka 159.c određuje obvezu dostave pravomoćnog rješenja o uvjetnom otpustu (pozitivno rješenje). Rješenje se dostavlja zatvoreniku i tijelima koja moraju biti upoznata sa činjenicom da je zatvorenik uvjetno otpušten zbog obveze provođenja nadzora nad osuđenikom, te tijelu nadležnom za vođenje kaznene evidencije koje vodi podatke o izmjenama osude između ostalih i podatke koji se tiču uvjetnog otpusta te opoziva uvjetnog otpusta (Zakon o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji).

Regulirana je i dostava pravomoćnog rješenja kojim je uvjetni otpust odbijen (negativno rješenje). Stavkom 2. posebno je regulirana dostava pravomoćnog rješenja ukoliko je zatvorenik strani državljanin.

Članak 159.d regulira samu provedbu uvjetnog otpusta odnosno određivanje trenutka u kojem se zatvorenik kojemu je odobren uvjetni otpusta otpušta. Dosadašnja praksa uvjetnog otpuštanja zatvorenika o kojem odlučuje mješovito Povjerenstvo, glede točnog trenutka otpuštanja zatvorenika, je propisivanje datuma puštanja na slobodu u samom rješenju o uvjetnom otpustu. Obzirom odluku o uvjetnom otpuštanju sada donosi sud, a postoji mogućnost žalbe na odluku suda, način propisivanja trenutka otpuštanja prema ovoj odredbi je najlogičniji. Naime, članak 159.d propisuje da će se zatvorenik kojem je odobren uvjetni otpust otpustiti s izdržavanja kazne na dan kada to nalogom odredi sudac izvršenja, ali taj dan mora biti najkasnije u roku od tri dana od donošenja naloga. Obzirom nalog mora biti donijet najkasnije u roku od tri dana od pravomoćnosti rješenja na koje nije podnesena žalba odnosno od zaprimanja drugostupanjskog rješenja (kojim je odlučivano po podnesenoj žalbi), zatvorenik može ostati u zatvoru ili kaznionici najduže 6 dana nakon što predsjednik vijeća sazna za konačnu odluku i time dođe u poziciju donijeti nalog. Stavkom 2. regulirana je situacija kada zatvorenik u međuvremenu, nakon što mu je odobren uvjetni otpust, ali dok još nije otpušten s izdržavanja (npr. traje postupak po žalbi na rješenje o uvjetnom otpustu), počini teži stegovni prijestup. Obzirom se radi o bitnoj promjeni u ponašanju zatvorenika, to je razloga za opoziv rješenja o uvjetnom otpustu.

Članak 12.

Članak 160. brisan je budući su posebne obveze propisane u članku 62. KZ/11, te iste ne treba ponavljati i posebno uređivati ovim Zakonom.

Članak 13.

Članak 161. uređuje provjeravanje uvjetno otpuštenog osuđenika, koje je u nadležnosti suca izvršenja. Kako bi sudac izvršenja mogao provjeravati ispunjava li osuđenik svoje obveze, morat će pribavljati izvješća od probacijskog ureda i centra za socijalnu skrb, ali i od samog osuđenika. Također, kako bi mogao provjeravati uvjetno otpuštenog osuđenika pretpostavka je da osuđenik bude dostupan probacijskoj službi i sucu izvršenja koji su mjesno nadležni za

isključivo određeno područje. Stoga je od ključne važnosti ograničenje mogućnosti promjene prebivališta odnosno boravišta osuđenika bez suglasnosti suca izvršenja.

Članak 14.

Stavak 1. članka 162. propisuje opoziv uvjetnog otpusta te se razlikuje opoziv uvjetnog otpusta zbog počinjenog prekršaja za koji je izrečena kazna zatvora te zbog razloga propisanih u članku 61. stavku 3. KZ/11 (neispunjenja posebnih obveza iz članka 62. KZ/11 i kršenje zaštitnog nadzora iz članka 64. KZ/11). Naime, fakultativan je opoziv uvjetnog otpusta u slučaju da je za počinjeni prekršaj izrečena kazna zatvora, dok je u slučajevima kršenja zaštitnog nadzora ili neispunjavanja posebnih obveza, sukladno KZ/11, opoziv obligatoran. Stavkom 2. propisano je kome se sve dostavlja rješenje o opozivu uvjetnog otpusta, dok je stavkom 3. regulirano pravo na žalbu o kojoj odlučuje izvanraspravno vijeće suda mjesno nadležnog za donošenje rješenja o opozivu. Stavak 4. je precizirana odredba u odnosu na važeći Zakon o izvršavanju kazne zatvora, na način da jasno propisuje da se osuđenik nakon opoziva uvjetnog otpusta upućuje na izdržavanje cijelog uvjetovanog dijela kazne. Naime, na ovaj način željela se izbjeći dvojba oko toga da li osuđenik kojemu je opozvan uvjetni otpust ima za izdržati (nakon opoziva) cijeli uvjetovani dio kazne ili samo onaj dio koji mu je preostao nakon donošenja rješenja o opozivu.

Članak 15.

Odredba o pripremi za uvjetni otpust i pomoć poslije otpusta (članak 163.) je preformulirana u odnosu na važeći Zakon o izvršavanju kazne zatvora, zbog preklapanja s Zakonom o probaciji, koji Zakon nadzor nad uvjetno otpuštenim osuđenikom stavlja u nadležnost probacijskih ureda. Kako bi se izbjeglo preklapanje nadležnosti u ovom slučaju, odredba upućuje na poseban zakon (Zakon o probaciji).

Članak 16.

Intervencija u članku 164. stavku 4. izvršena je zbog ustanovljenja Samostalnog sektora za podršku žrtvama i svjedocima, u čijoj je nadležnosti organiziranje podrške žrtvama i svjedocima i u okviru kojeg djeluju uredi za podršku žrtvama i svjedocima pri sudovima i drugim pravosudnim tijelima. Slijedom navedenog učinjena je izmjena i propisana je obveza kojom kaznionica odnosno zatvor prije otpusta mora obavijestiti ustrojstvenu jedinicu Ministarstva pravosuđa nadležnu za podršku žrtvama i svjedocima koja će potom o otpustu obavijestiti žrtvu, oštećenika ili njihove obitelji.

Članak 17.

Članak 17. odnosi se na primjenu ovog Zakona odnosno trenutno važećeg Zakona o izvršavanju kazne zatvora. Naime, KZ/11 svojim prijelaznim i završnim odredbama propisuje primjenu odredaba uvjetnog otpusta na način da se na izrečene kazne i one koje se izvršavaju po KZ/97 primjenjuju odredbe tog Zakona o uvjetnom otpustu.

Slijedom navedenog, odredba članka 17. ovog Zakona u stavku 1. propisuje da će se na sve kazne koje su izrečene (čije izvršavanje još nije započelo) ili koje se izvršavaju po KZ/97, u pogledu uvjetnog otpusta primjenjivati odredba KZ/97 i važećeg ZIKZ-a. To znači da će o uvjetnom otpustu odluku donositi mješovito Povjerenstvo.

Nadalje, stavak 2. članka 17. ovog Zakona propisuje da će, ukoliko je kazna izrečena sukladno novom KZ-u (KZ/11), neovisno da li je već započelo njezino izvršavanje ili ne, sve odluke vezane uz uvjetni otpust donosit će sud, sukladno KZ/11 i ovom Zakonu.

Članak 18.

Propisuje se obveza za ministra pravosuđa da donese Pravilnik iz članka 10. ovoga Zakona kojim će se odrediti vrsta, tehnički standardi i način provođenja elektronskog nadzora, i to u roku od godine dana.

Članak 19.

Ovim člankom propisano je stupanje Zakona na snagu.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Hrvatski sabor je na 7. sjednici održanoj 15. veljače 2013. godine nakon rasprave o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju kazne zatvora donio slijedeći zaključak:

„Prihvata se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju kazne zatvora. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izneseni u raspravi uputit će se predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.“

Razlika između Konačnog prijedloga i Prijedloga zakona postoji u odnosu na članak 10. Konačnog prijedloga zakona kojim se mijenja članak 159. Zakona o izvršavanju kazne zatvora. Naime, u stavku 2. brisana je riječ: „stvarno“ kao nepotrebna budući je stvarna nadležnost državnog odvjetnika određena stvarnom nadležnošću suda. Sud nadležan odlučivati o uvjetnom otpustu sukladno članku 157. stavku 1. je županijski sud, koji za sobom povlači i nadležnost županijskog državnog odvjetništva. Nadalje u stavku 2. iza riječi: „nadležan“ dodana je riječ: „postupati“ u svrhu ujednačavanja izričaja u cijelom zakonskom tekstu. Nadalje, u stavku 3. provedeno je terminološko usklađenje s ostalim odredbama Zakona u kojima se koristi termin: „rješenje o uvjetnom otpustu“.

Razlika postoji i u odnosu na članak 11. Konačnog prijedloga zakona kojim se mijenja članak 159.b stavak 1. gdje je također brisana riječ: „stvarno“ iz razloga navedenih uz članak 10.

U članku 11. Konačnog prijedloga zakona, naslov iznad članka 159.c je terminološki usklađen s ostalim odredbama Zakona u kojima se koristi termin: „rješenje o uvjetnom otpustu“. Nadalje u članku 159.c stavku 1. dopunjena je dostavna naredba, te je propisano da se pravomoćno rješenje o uvjetnom otpustu (bilo pozitivno ili negativno) dostavlja i državom odvjetniku koji je obaviješten o sjednici vijeća kada je prijedlog podnio zatvorenik. U situaciji kada prijedlog za uvjetni otpust podnosi zatvorenik o sjednici vijeća biti će obaviješteno županijsko državno odvjetništvo koje potom mora biti upoznato sa ishodom postupka, slijedom čega je bilo potrebno nadopuniti dostavnu naredbu. Također, dostavna naredba u članku 159.c stavku 1. je precizirana i u odnosu na probacijski ured na način da se istima dostavlja rješenje samo ako je izrečena posebna obveza i/ili zaštitni nadzor. Ukoliko niti jedna

od navedenih mjera nije izrečena, nema potrebe dostavljati rješenje probacijskom uredu jer probacijski ured nema temeljem čega postupati. U članku 159.c stavku 2. koji regulira dostavu pravomoćnog rješenja o uvjetnom otpustu zatvoreniku koji je strani državljanin koji nema prebivališta ili boravište u Republici Hrvatskoj ne nabrajaju se pojedinačno adresati, već je dostavna naredba propisana na način da se pored osoba navedenih u stavku 1. članka 159.c rješenje dostavi i policijskoj upravi prema sjedištu zatvora ili kaznionice i diplomatskom odnosno konzularnom predstavništvu države čiji je zatvorenik državljanin.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJA PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Nije usvojen prijedlog Odbora za pravosuđe kojim je sugerirano da se u članku 1. ovoga Zakona (članak 15. stavak 5. Zakona o izvršavanju kazne zatvora) skрати rok od 30 dana u kojem sudac izvršenja mora odgovoriti na pritužbu zatvorenika. Naime, suci izvršenja svakodnevno zaprimaju velik broj pritužaba te iz tog razloga, ali i zbog činjenice da je djelokrug rada suca izvršenja puno širi od samog odgovaranja na pritužbe, činjenica je da u kraće propisanom roku na pritužbe ne bi moglo biti odgovoreno.

Nije usvojena sugestija Odbora za pravosuđe da se preispita ulaganje žalbe državnog odvjetnika na odluke o odgodi izvršenja kazne zatvora. Naime svrha ovih izmjena i dopuna prvenstveno je reguliranje instituta uvjetnog otpusta radi usklađenja sa KZ/11, te se nisu razmatrali drugi instituti koji će biti razmatrani u okviru izrade zakona kojim će se regulirati zatvorski sustav.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

PRITUŽBA ZATVORENIKA

Članak 15.

- (1) Zatvorenik ima pravo pritužbe na postupak i odluku zaposlenika kaznionice, odnosno zatvora.
- (2) Pritužba se podnosi usmeno ili pisanim putem upravitelju kaznionice, odnosno zatvora (u daljnjem tekstu: upravitelj) ili Središnjem uredu Uprave za zatvorski sustav. Pisana pritužba Središnjem uredu Uprave za zatvorski sustav upućuje se u omotu koji uprava kaznionice, odnosno zatvora ne smije otvoriti.
- (3) Zatvoreniku se mora omogućiti da usmenu pritužbu iznese bez nazočnosti zaposlenika kaznionice, odnosno zatvora ili bez nazočnosti osobe protiv čijih postupaka i odluka je pritužba podnesena.
- (4) Na podnesenu pritužbu upravitelj će odgovoriti u roku od petnaest dana, a Središnji ured Uprave za zatvorski sustav u roku od trideset dana. Na pisanu pritužbu odgovorit će se pisanim putem.
- (5) Ukoliko zatvorenik podnese pritužbu sucu izvršenja, pritužba će se smatrati zahtjevom za sudsku zaštitu iz članka 17. ovoga Zakona.

KAZNIONICE I ZATVORI

Članak 19.

- (1) Kazna zatvora izvršava se u kaznionicama i zatvorima, koji su ustrojbene jedinice Uprave za zatvorski sustav. Uprava za zatvorski sustav je jedinstvena upravna organizacija u sastavu ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa.
- (2) Upravom za zatvorski sustav upravlja ravnatelj s položajem pomoćnika ministra koji je ujedno i čelnik Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav.
- (3) Ravnatelja Uprave za zatvorski sustav, na prijedlog ministra nadležnog za poslove pravosuđa, imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske.
- (4) Ravnatelj Uprave za zatvorski sustav za svoj rad odgovoran je ministru nadležnom za poslove pravosuđa i Vladi Republike Hrvatske.
- (5) U Središnjem uredu Uprave za zatvorski sustav ustrojavaju se službe. Radom službe upravlja načelnik. Načelnika službe imenuje ministar nadležan za poslove pravosuđa na prijedlog ravnatelja Uprave za zatvorski sustav.
- (6) Na pitanja u svezi s pravima i obvezama državnih službenika i namještenika u kaznionicama i zatvorima (u daljnjem tekstu: državni službenici i namještenici) i u svezi s ustrojem kaznionica i zatvora koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se opći propisi.

STVARNA NADLEŽNOST I DJELOKRUG SUCA IZVRŠENJA

Članak 42.

- (1) Sudac izvršenja štiti prava zatvorenika, nadzire zakonitost u postupku izvršavanja kazne zatvora, te osigurava ravnopravnost i jednakost zatvorenika pred zakonom.
- (2) Sudac izvršenja poduzima radnje i odlučuje o:

- 1) upućivanju na izdržavanje kazne zatvora,
 - 2) sudskoj zaštiti prava odlučivanjem o žalbi protiv odluke upravitelja u slučajevima predviđenim ovim Zakonom,
 - 3) odobravanju i opozivu prekida izdržavanja kazne zatvora,
 - 4) opozivu uvjetnog otpusta,
 - 5) računanju kazne, ako odgovarajuću odluku nije donio nadležni sud,
 - 6) obustavi izvršavanja kazne zatvora zbog zastare, smrti osuđenika ili zatvorenika i izdržane kazne zatvora boravkom u pritvoru, ako odgovarajuću odluku nije donio nadležni sud,,
 - 7) mjerama pomoći poslije otpusta,
 - 8) ostalim slučajevima propisanim ovim Zakonom.
- (3) Drugostupanjskom odlukom sudac izvršenja može ukinuti, preinačiti ili potvrditi odluku upravitelja.

MJESNA NADLEŽNOST SUCA IZVRŠENJA

Članak 43.

- (1) Osuđenika na izdržavanje kazne zatvora upućuje sudac izvršenja na čijem području osuđenik ima prebivalište, odnosno boravište, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Odluke iz članka 42. stavka 2. točke 4. do 8. ovoga Zakona donosi sudac izvršenja iz stavka 1. ovoga članka, a odluke iz članka 42. stavak 2. točke 2. i 3. donosi sudac izvršenja nadležan prema mjestu izvršavanja kazne zatvora. Odluke iz članka 42. stavka 2. točke 5. do 8. ovoga Zakona može donijeti i sudac izvršenja prema mjestu izvršavanja kazne zatvora.
- (3) U slučaju promjene mjesta izdržavanja kazne zatvora prijepis spisa sudac izvršenja dostavit će drugom nadležnom sucu izvršenja, odnosno sucu izvršenja nadležnom za nadzor uvjetno otpuštenog ili za pomoć poslije otpusta.
- (4) Brisan.

POSTUPAK PRED SUCEM IZVRŠENJA

Članak 44.

- (1) Postupak pred sucem izvršenja u prvom stupnju pokreće se na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti, a u drugom stupnju povodom žalbe.
- (2) Sudac izvršenja postupa na način kojim se, prema temeljnim načelima, jamči djelotvorna zaštita zatvorenikovih prava i interesa. Na postupak i odlučivanje suca izvršenja primjenjuju se odredbe Zakona o kaznenom postupku, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano. Tijekom postupka sudac izvršenja će omogućiti strankama da se očituju o činjenicama i o navodima suprotne stranke, te da predlože utvrđivanje novih činjenica i pribavljanje novih dokaza.
- (3) U postupku prvog stupnja stranka je osuđenik, odnosno zatvorenik, u postupku prekida izdržavanja kazne zatvora stranke su zatvorenik i državni odvjetnik, dok su u postupku drugog stupnja stranke zatvorenik i kaznionica, odnosno zatvor.
- (4) Tijekom postupka osuđenik, odnosno zatvorenik ima pravo na stručnu pravnu pomoć opunomoćenika po svojem izboru iz reda odvjetnika kojeg može zamijeniti odvjetnički vježbenik. Ako zatvorenik u roku od dvadeset četiri sata ne osigura nazočnost opunomoćenika, postupak će se voditi bez njega.

(5) Zatvoreniku se na njegov zahtjev može postaviti opunomoćenika u stegovnom postupku ako prema svojem imovnom stanju nije u mogućnosti podmiriti troškove zastupanja, a nije u mogućnosti sam zastupati svoje interese.

(6) Sudac izvršenja u postupku može pregledati sve službene dokumente koji se odnose na zatvorenika, posjetiti prostorije kaznionice, odnosno zatvora, te činjenice utvrđivati i na drugi način.

(7) Sudac izvršenja može održati ročište u odgovarajućim prostorijama kaznionice ili zatvora.

ŽALBA NA ODLUKU SUCA IZVRŠENJA

Članak 46.

(1) Protiv rješenja suca izvršenja u prvom stupnju žalbu mogu podnijeti stranke iz članka 44. stavka 3. ovoga Zakona, opunomoćenik osuđenika, odnosno zatvorenika i član obitelji osuđenika, odnosno zatvorenika iz članka 8. točke 5. ovoga Zakona uz suglasnost osuđenika, odnosno zatvorenika u roku od tri dana od dostave rješenja. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

(2) Žalba se podnosi sucu izvršenja, koji će je bez odgode dostaviti sudskom vijeću županijskog suda. Sudsko će vijeće o žalbi odlučiti u roku od osam dana od primitka žalbe.

Glava XXIV. UVJETNI OTPUST

POJAM

Članak 157.

Uvjetni otpust je otpuštanje zatvorenika s izdržavanja kazne prije isteka kazne s tim da se za trajanja neizdržanog ostatka kazne nad njim može odrediti nadzor, a može ga se obvezati i na nastavak mjera propisanih programom izvršavanja.

MOLBA I PRIJEDLOG

Članak 158.

(1) Molbu za uvjetni otpust može podnijeti zatvorenik, opunomoćenik, a uz suglasnost zatvorenika i članovi njegove obitelji iz članka 8. stavka 5. ovoga Zakona.

(2) Prijedlog za uvjetni otpust može podnijeti upravitelj i državni odvjetnik koji je postupao u prvostupanjskom kaznenom postupku.

(3) Ako je molba odbijena, nova molba može se podnijeti nakon godine dana od podnošenja prethodne.

(4) Prijedlog se može podnijeti neovisno o roku iz stavka 3. ovoga članka ako su se pojavile nove okolnosti.

(5) Iznimno, zatvorenika koji je obolio od teške bolesti a u zatvorskom sustavu ne postoje uvjeti za liječenje, može se uvjetno otpustiti nakon izdržane jedne trećine kazne zatvora, odnosno nakon izdržane jedne polovine dugotrajnog zatvora.

ODLUČIVANJE O UVJETNOM OTPUSTU

Članak 159.

- (1) O molbi, odnosno prijedlogu za uvjetni otpust odlučuje Povjerenstvo koje se sastoji od predsjednika i četiri člana. Povjerenstvo imenuje ministar nadležan za poslove pravosuđa i to dva člana iz reda sudaca koje predlaže predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske od kojih je jedan predsjednik Povjerenstva, jednog člana iz Državnog odvjetništva Republike Hrvatske kojeg predlaže Glavni državni odvjetnik, suca izvršenja prema mjestu izvršavanja kazne zatvora, te jednog člana iz Središnjeg ureda Uprave za zatvorski sustav. Predsjednik i članovi Povjerenstva imaju zamjenike koje imenuje ministar nadležan za poslove pravosuđa na način određen za imenovanje članova Povjerenstva.
- (2) Molba za uvjetni otpust i prijedlog kojeg podnosi državni odvjetnik, podnosi se Povjerenstvu putem uprave kaznionice, odnosno zatvora radi davanja mišljenja.
- (3) Prije donošenja odluke o uvjetnom otpustu Povjerenstvo će pregledati osobnik, mišljenje kaznionice, odnosno zatvora, mišljenje centra za socijalnu skrb i izvješće ureda za probaciju ako su pribavljeni te preslušati zatvorenika.
- (4) Prigodom odlučivanja o uvjetnom otpustu procjenjivat će se uspješnost u provođenju programa izvršavanja, ranija osuđivanost, životne okolnosti i očekivano djelovanje uvjetnog otpusta na zatvorenika.
- (5) Osuđenika se za vrijeme uvjetnog otpusta može elektronski nadzirati. Prije donošenja odluke o uvjetnom otpustu Povjerenstvo može uvjetovati uvjetno otpuštanje pisanim pristankom zatvorenika na elektronski nadzor.
- (6) Upravitelj može zatvorenika uvjetno otpustiti do dva mjeseca prije isteka kazne zbog urednog tijeka izdržavanja kazne pod uvjetima propisanim Kaznenim zakonom.
- (7) Ministar nadležan za poslove pravosuđa propisat će pravilnikom vrstu, tehničke standarde i način provođenja elektronskog nadzora.

OBVEZE TIJEKOM UVJETNOG OTPUSTA

Članak 160.

- (1) Rješenjem o uvjetnom otpustu osuđenika se može obvezati na:
 - 1) nastavak provođenja mjera propisanih programom izvršavanja,
 - 2) nastavak tretmana liječenja ovisnosti u zdravstvenoj ustanovi ili drugog organiziranog oblika provođenja tretmana odvikavanja u terapijskoj zajednici, ustanovi ili drugoj pravnoj osobi koja provodi terapijski program,
 - 3) nastavak obrazovanja,
 - 4) javljanje uredu za probaciju,
 - 5) prihvaćanje ponuđenog zaposlenja,
 - 6) nadzirano raspolaganje prihodima,
 - 7) nastavak liječenja,
 - 8) neposjećivanje određenih mjesta,
 - 9) javljanje centru za socijalnu skrb,
 - 10) javljanje sucu izvršenja,
 - (11) javljanje policijskoj upravi, odnosno policijskoj postaji.

(2) Rješenje o uvjetnom otpustu dostavlja se: zatvoreniku, kaznionici, odnosno zatvoru, sudu upućivanja, sudu koji je donio presudu prvog stupnja, centru za socijalnu skrb prema mjestu u koje se otpušta, policijskoj upravi, državnom odvjetniku koji je podnio prijedlog, odnosno zatvora i sucu izvršenja prema mjestu u koje se otpušta, uredu za probaciju prema mjestu u koje se otpušta, tijelu koje provodi elektronski nadzor ako je takav nadzor rješenjem o uvjetnom otpustu određen te sucu izvršenja i prema sjedištu kaznionice, odnosno zatvora iz kojeg se otpušta.

(3) Rješenje o uvjetnom otpustu zatvorenika stranog državljanina koji nema prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj dostavlja se: zatvoreniku, kaznionici, odnosno zatvoru, sucu izvršenja prema sjedištu kaznionice, odnosno zatvora iz kojeg se otpušta, policijskoj upravi prema sjedištu kaznionice, odnosno zatvora i diplomatskom, odnosno konzularnom predstavništvu države čiji je državljanin.

NADZOR NAD UVJETNO OTPUŠTENIM OSUĐENIKOM

Članak 161.

(1) Sudac izvršenja nadležan prema mjestu u koje je osuđenik uvjetno otpušten pribavlja obavijesti od ureda za probaciju i centra za socijalnu skrb te samog osuđenika o izvršavanju obveza određenih rješenjem o uvjetnom otpustu i njegovoj integraciji u zajednicu.

(2) Postupajući u smislu stavka 1. ovoga članka, sudac izvršenja nakon provedenog postupka može donijeti rješenje kojim će odrediti ili izmijeniti uvjete kojih se uvjetno otpušteni osuđenik mora pridržavati dok uvjetni otpust traje.

(3) Rješenje iz stavka 2. ovoga članka sudac izvršenja dostavit će odgovarajućem tijelu iz članka 160. stavka 2. ovoga Zakona radi njegova izvršavanja.

(4) Uvjetno otpušteni osuđenik može promijeniti mjesto prebivališta, odnosno boravišta određeno u rješenju o uvjetnom otpuštanju samo uz suglasnost suca izvršenja.

OPOZIV RJEŠENJA O UVJETNOM OTPUSTU

Članak 162.

(1) Uvjetni otpust rješenjem može opozvati sudac izvršenja nadležan prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika ako osuđenik počini kazneno djelo ili prekršaj za koji mu je izrečena bezuvjetna kazna zatvora u trajanju od najmanje trideset dana ili se ne pridržava određenih mu obveza ili krši obvezu provođenja elektronskog nadzora.

(2) Rješenje o opozivu dostavlja se tijelima iz članka 160. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Osuđenik kome je uvjetni otpust opozvan upućuje se u zatvor prema mjestu njegova prebivališta, odnosno boravišta.

(4) Rješenje o uvjetnom otpustu Povjerenstvo, odnosno upravitelj može opozvati ako zatvorenik prije uvjetnog otpuštanja počini teži stegovni prijestup.

(5) Ministar nadležan za poslove pravosuđa pravilnikom će pobliže urediti način rada Povjerenstva za uvjetni otpust, propisati okvirna mjerila za odobravanje uvjetnog otpusta, opoziva rješenja o uvjetnom otpustu i načina provođenja nadzora nad uvjetno otpuštenim osuđenikom.

Glava XXV. PRIPREMA ZA OTPUST I POMOĆ POSLIJE OTPUSTA

POJAM I SADRŽAJ

Članak 163.

Pomoć poslije otpusta je skup mjera i postupaka koje se primjenjuju radi uključivanja otpuštenih zatvorenika u život na slobodi, a sastoji se od: osiguranja smještaja i prehrane, osiguranja liječenja, savjeta o izboru prebivališta, odnosno boravišta, usklađivanja obiteljskih odnosa, pronalaženja zaposlenja, dovršenja stručnog osposobljavanja, davanja novčane potpore za podmirenje najnužnijih potreba, te drugih oblika pomoći i podrške.

PRIPREMA ZA OTPUST

Članak 164.

- (1) Pripremanje zatvorenika za otpust započinje nakon dolaska u kaznionicu ili zatvor. Zatvorenika se potiče na odgovorno sudjelovanje u pripremi za otpust u kaznionici, odnosno zatvoru i izvan kaznionice, odnosno zatvora, a posebice na održavanje odnosa s obitelji, kontaktiranje s tijelima državne vlasti, ustanovama i udrugama te osobama koje se organizirano bave uključivanjem zatvorenika u život na slobodi. Program priprema za otpust i pomoći zatvoreniku upisuje se u osobnik.
- (2) Kaznionica, odnosno zatvor će najkasnije tri mjeseca prije otpusta uključiti zatvorenika u pojedinačni ili skupni savjetodavni rad u svezi s pripremanjem zatvorenika za otpust.
- (3) Na zahtjev kaznionice, odnosno zatvora ured za probaciju obaviti će poslove pripreme prihvata zatvorenika poslije otpusta u skladu sa zakonom koji propisuje poslove probacije.
- (4) Kaznionica, odnosno zatvor će prije otpusta zatvorenika koji izdržava kaznu zatvora zbog kaznenog djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, protiv života i tijela ili kaznenog djela s elementima nasilja, obavijestiti ured za probaciju radi obavješćivanja žrtve ili oštećenika ili njihove obitelji.